

JUSUF TOPOLJAK, DOKTOR TEHNIČKIH NAUKA

Jusuf Topoljak je 29. aprila 2015. godine na Građevinskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu odbranio doktorsku disertaciju pod naslovom *Konceptualni model katastarskog informacionog sistema u FBiH*. Mentor disertacije bio je prof. dr. sc. Vančo Gjorgijev, a u Komisiji za ocjenu i odbranu rada bili su prof. emer. dr. sc. Nihad Kapetanović i doc. dr. sc. Admir Mulahusić.

Jusuf Topoljak je rođen u Travniku 17. juna 1978. godine. Osnovnu i srednju školu završio je u Novom Travniku. Na Građevinski fakultet Univerziteta u Sarajevu (Odsjek za geodeziju) upisao se 1997. godine. Diplomski rad *Prilog ispitivanju postojanja grubih pogrešaka u nivelmanskoj mreži posebnih namjena*, pod mentorstvom doc. dr. sc. Zdravka Galića, odbranio je 17. septembra 2002. godine. Magistrirao je 12. jula 2012. godine na Građevinskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, odbranivši magistarski rad pod naslovom *Primjena fuzzy logike prilikom odabira lokacije u regulacionom planu* koji je izrađen pod mentorstvom prof. dr. sc. Zikrije Avdagića. Zaposlen je na Građevinskom fakultetu u Sarajevu, a izabran je u zvanje višeg asistenta (naučne oblasti Geodezija, Viša geodezija i Kartografija i fotogrametrija). Kao autor i koautor objavio je nekoliko radova u domaćim i stranim časopisima te zbornicima radova. Kao uposlenik Instituta za geodeziju i geoinformatiku Građevinskog fakulteta aktivno je učestvovao u izvedbi više naučno-istraživačkih i stručnih projekata. Član je Saveza udruženja građana geodetske struke BiH. U svojstvu spoljnog saradnika angažovan je u nastavi na Politehničkom fakultetu Univerziteta u Zenici kao asistent na predmetu Geodezija za studente Odsjeka za građevinarstvo.

Doktorska disertacija obuhvata 201 stranicu formata A4, naslov, sažetak i ključne riječi na bosanskom i engleskom jeziku, popise slika, tabela, literature i priloga.

Cjelokupna materija doktorske disertacije izložena je u 15 osnovnih poglavlja:

1. Uvod
2. Umjesto predgovora
3. Historijska potreba čovječanstva za evidencijom nekretnina
4. Katastarski rječnik pojmova vezanih za svakodnevnu konverzaciju
5. Definicije, ciljevi i historija razvoja evidencija nekretnina na teritoriji FBiH
6. Komparativne analize postojećih katastarskih sistema u BiH
7. (Ne)mogućnost uspostave jedinstvenog sistema registracije nekretnina – katastarski segment
8. Komparativne analize katastarskih sistema u državama sa velikom tradicijom u ovoj oblasti
9. Geoprostorna baza podataka (katastarskih podataka) i katastarski informacioni sistem
10. Katastarski informacioni sistem - principi, značaj i konceptualni model
11. Priprema, postupci obrade i obrada raspoloživih katastarskih podataka
12. Objektivno - orijentisana analiza, konceptualni model katastarskog informacionog sistema
13. Definisavanje problema koji su nastali tokom rada
14. Zaključak

U 15. poglavlju navedena je korištena literatura (155 jedinica pisane literature i 37 URL izvora).

U prvom poglavlju izložena su uvodna razmatranja te objašnjeni razlozi i potrebe za ovakvom vrstom rada, ukazujući na značaj katastarske evidencije, što je temeljna potreba svake države u izgradnji efikasnog sistema upravljanja prostornim informacijama – podacima o nekretninama.

Drugo poglavlje je zapravo grafički prikaz postojećih sistema evidencije nekretnina na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.

Poglavlje 3 je izlaganje u vezi potreba čovječanstva za postojanjem evidencije o nekretninama, što je utvrđeno na osnovu postojećih pronađenih pisanih tragova o začecima razvoja evidencija o nekretninama.

U četvrtom poglavlju su navedeni termini koji se koriste u svakodnevnoj konverzaciji između internih i eksternih korisnika katastarskih podataka.

Poglavlje 5 sadrži 5 podpoglavlja: poglavlje koje govori o katastarskoj evidenciji za vrijeme Osmanlijskog carstva, poglavlje koje govori o katastarskoj evidenciji za vrijeme Austro – Ugarske monarhije, podpoglavlje koje govori o popisnom katastru, podpoglavlje koje govori o novom premjeru – uspostavljanju i održavanju katastra zemljišta, podpoglavlje koje govori o katastru nekretnina.

Poglavlje 6 govori o različitostima, ali i sličnostima postojećih katastarskih sistema – katastarskih operata. U disertaciji su nakon opsežnih istraživanja pojašnjeni razlozi postojanja različitih evidencija, nastalih iz različitih razloga u različitim vremenskim periodima, ali sa istim ciljem i sa istom svrhom. U disertaciji se za teritoriju Bosne i Hercegovine uvodi pojam objekta psihičke prirode, a ovim razmatranjem se proširuje pojam nekretnine, i pojašnjava se kao korak koji vodi prevenciji imovinsko-pravnih sporova.

U poglavlju 7 analizira se katastar zemljišta uspostavljen na planovima novog premjera koji je trebao potisnuti iz upotrebe sve postojeće katastarske evidencije. Objašnjen je pojam katastra nekretnina s aspekta potreba društva, ali i odlike današnjeg načina evidentiranja nekretnina i katastarski i zemljišno-knjižni segment.

U osmom poglavlju izloženi su podaci i karakteristike sistema evidencija nekretnina u nordijskim zemljama: Danskoj, Švedskoj, Norveškoj i Finskoj.

Problematika uspostavljanja veze između grafičkog i analitičkog dijela katastarskog operata razmatrana je u poglavlju 9. Iako različite prirode, jedan i drugi dio katastarskog operata zajedno čine jednu cjelinu. Praksa odvojenog postojanja jednog i drugog dijela katastarskog operata, korištenjem GIS tehnologija se ukida i uvodi se potpuno novi pristup katastarskim podacima. U podpoglavlju informacioni sistemi veoma jezgrovito su izložene značajke o informacionim sistemima i standardima u domenu geoinformacija. Ovo poglavlje sadrži i podpoglavlje u kome su opisane osnovne karakteristike i primjena UML-a (jezika za objedinjeno modelovanje), koji je našao veliku primjenu pri izradi modela geoprostornih baza podataka.

Poglavlje 10 govori o značaju uspostave katastarskog informacionog sistema u FBiH. U radu je, u okviru ovog poglavlja, izvršeno detaljno ispitivanje stanja evidencije nekretnina u FBiH radi prijedloga mjera koje bi pomogle unaprjeđenju katastarske evidencije u Federaciji Bosne i Hercegovine. Nadalje, u disertaciji su predložene korekcije postojećih katastarskih sistema odnosno formiranje jedinstvenog / jednoobraznog katastarskog sistema - katastarskog operata katastra zemljišta. Prethodne korekcije bi se trebale realizovati zamjenom postojećih katastarskih operata (katastarski operat popisnog katastra, katastarski operat starog premjera, katastarski operat katastra nekretnina) operatom katastra zemljišta. Uvažavajući stavove ispitanika, u okviru disertacije predlaže se reforma poreske politike u sferi katastarskih podataka, i naravno način realizacije.

Poglavlje 11 je poglavlje u okviru kojeg je na osnovu formiranog modela podataka izvršeno smještanje (raspoloživih) katastarskih podataka u geoprostornu bazu podataka, shodno istraživanju na terenu. Izvršeno je upoređivanje stanja u operatu sa stanjem na terenu kroz analiziranje ortofoto planova i postojećih katastarskih planova, a zatim i direktnim upoređivanjem stanja na terenu sa stanjem u operatu kroz razgovore sa posjednicima nekretnina.

U poglavlju 12 razmatra se postupak objektno orijentisane analize. U okviru ovog poglavlja definisane su kolekcije katastarskih podataka (skupovi katastarskih podataka koji imaju iste osobine). Nadalje, u ovom poglavlju su definisani i primjerci kolekcije katastarskih podataka.

Članovi Komisije za ocjenu i odbranu disertacije zaključili su, da disertacija uz naučne, ima i više vrijednih praktičnih doprinosa koji se očituju u unaprjeđenju današnje i buduće geodetske prakse vezane za podatke o nekretninama (u trenutnim zakonskim okvirima i mogućnostima) i naravno za uspostavljanje nacionalne infrastrukture prostornih podataka, što je uslov za evropsku infrastrukturu prostornih podataka. Disertacijom je dat veliki doprinos aktuelnim aktivnostima na razvoju jednoobraznog - jedinstvenog sistema registracije nekretnina (katastarski segment), ali i aktivnostima u svrhu povezivanja sa podacima zemljišne knjige.

Dr. sc. Jusufu Topoljaku iskreno čestitamo, sa željom za daljnji uspješan naučno istraživački rad.

Vančo Gjorgjiev